

Innst. 56 L

(2010–2011)

Innstilling til Stortinget fra justiskomiteen

Prop. 136 L (2009–2010)

Innstilling fra justiskomiteen om endringer i panteloven mv.

Til Stortinget

Sammendrag

I proposisjonen foreslår Justisdepartementet endringer i lov 8. februar 1980 nr. 2 om pant (panteloven) § 4-4 og § 4-5. Lovforslaget går ut på å regulere kredittinstitusjoners adgang til å avtale panterett i egne kunders innskudd på konto, og innbærer en spesialregulering av avtalepant i enkle pengekrav. Bakgrunnen for lovforslaget er at det etter gjeldende rett er tvilsomt om det foreligger en adgang til å avtale denne formen for panterett, og at det er behov for avklaring av rettsstillingen. I proposisjonen foreslås det et nytt annet ledd i panteloven § 4-4 der det fastsettes at enkle pengekrav i form av innskudd på konto i kredittinstitusjon kan pantsettes til fordel for kredittinstitusjonen. Forslaget omfatter både forbrukerforhold og næringsforhold, men det foreslås enkelte særskilte formkrav i forbrukerforhold. I proposisjonen fremmes det videre forslag om at denne formen for pantsettelse skal få rettsvern ved opprettelse av en skriftlig avtale mellom partene.

I høringsnotatet ble forslaget dels omtalt som panterett i innskuddskonto, dels som panterett i innskudd (på konto). Selve lovforslaget gjaldt innskudd på konto. Justisdepartementet mener det formelt må være riktig å betegne ordningen som pant i innskudd på kontoen. Den alternative betegnelsen kan indikere at det er selve kontoen som er pantobjekt. Det er imidlertid innskuddet som utgjør det enkle kravet, mens angivelsen av et kontonummer er nødvendig for identifiseringen av innskuddet.

Justisdepartementet fremmer også forslag om endringer i lov 11. juni 1993 nr. 101 om luftfart. Proposisjonen inneholder forslag om endringer i luftfartsloven som fastsetter grenser for ansvaret til fraktfører, slik at departementet får kompetanse til å fastsette ansvarsgrenser i forskrift. Forslaget innebærer at selve ansvarsgrensene i fremtiden vil følge av forskrift. Forslaget har sammenheng med at nivået på ansvarsgrensene, som fastsettes internasjonalt, nylig ble revidert i samsvar med den fremgangsmåten som følger av Montreal-konvensjonen av 1999.

Videre fremsettes det et forslag om en endring i inkassoloven. Forslaget går ut på å føye til et nytt annet punktum i inkassoloven § 4 femte ledd som gir hjemmel til å gi regler til gjennomføring av direktiv 2005/36/EF (yrkeskvalifikasjonsdirektivet) artikkel 8. Departementet foreslår å følge opp forslaget i høringsnotatet om et nytt annet punktum i inkassoloven § 4 femte ledd. Etter forslaget skal Kongen kunne gi regler om at Finanstilsynet på forespørsel fra myndigheter i en annen EØS-stat plikter å gi opplysninger om en norsk inkassator som midlertidig utøver inkassovirksomhet i vedkommende EØS-stat.

Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Jan Bøhler, Sigvald Oppebøen Hansen, Stine Renate Håheim, Thor Lillehovde og Tove-Lise Torve, fra Fremskrittspartiet, Hans Frode Kielland Asmyhr, Morten Ørsal Johansen, Åse Michaelsen og lederen Per Sandberg, fra Høyre, André Oktay Dahl og Anders B. Werp, fra Sosialistisk Venstreparti, Akhtar Chaudhry, og fra Senterpartiet, Jenny Klinge, viser til forsla-

get om å regulere kredittinstitusjoners adgang til å avtale panterett i egne kunders innskudd på konto. Komiteen ser behovet for rettsavklaring på dette feltet, i form av den reguleringen av avtalepant i enkle pengekrav som er foreslått. Den foreslåtte presiseringen gir etter komiteens oppfatning tilstrekkelig klarhet i regelverket. Etter komiteens oppfatning viser høringsuttalelsene gjennomgående en klar anbefaling fra finansnæringen, samt offentlige myndigheter og tilsynsorganer, om at de foreslåtte lovendringene blir vedtatt.

Komiteen vil fremheve behovet for at oversiktlige og tilgjengelige regler regulerer adgangen til pant i ulike formuesgoder. I særdeleshet gjelder dette for forbrukerforhold. Komiteen støtter forslagene om enkelte særskilte formkrav i forbrukerforhold. Også næringsdrivende har behov for å kunne fastlegge sine aktiva og handlingsalternativer på en rask og enkel måte. Komiteen viser til høringsuttalelsen fra Finansnæringens Hovedorganisasjon og Sparebankforeningen hvor det understrekes at pant i innskudd for enkelte kunder, fordi de ikke ansees kredittverdige, er den eneste muligheten de har til å få utstedet bankgaranti. Det faktum at også offentlige myndigheter og virksomheter, både kommunale og statlige, benytter bankgarantier i betydelig utstrekning, illustrerer etter komiteens oppfatning hvor praktisk denne formen for sikkerhetsstillelse er.

Komiteen har merket seg de ulike vurderingene som er gjort i høringssvarene vedrørende behovet for publisitet av pantsettelsen. Tinglysning av panteavtalen i Løsøreregisteret vil utvilsomt sikre øvrige kreditorer større oversikt over pantsetters økonomiske situasjon. Ved vurderingen av om det skal innføres et slikt tilleggskrav vektlegger komiteen at dette ikke er et vilkår ved pantsettelse av enkle pengekrav generelt. Behovet for raskt å kunne sikre rettsvern gjelder i mange ulike situasjoner både for næringsdrivende og privatpersoner. Komiteen legger til grunn at hensynet til andre kreditorer er tilstrekkelig ivarettatt ved muligheten for dekningsaksjon. Det synes ikke å være uenighet blant høringsinstansene om at skriftlig avtale mellom pantsetter og panthaver sikrer nødvendig notoritet, et syn som deles av departementet. Komiteen støtter dette.

Komiteen har merket seg høringsinnspillene som stiller spørsmål ved om behovet for slik pantsettelsesadgang er reelt, og bekymringen for en uheldig forrykking av balansen mellom ulike kreditorgrupper. Komiteen finner de positive effektene av den foreslåtte lovendringen som større enn de påpekte uheldige virkningene. Komiteen vil fremheve behovet for at departementet har dialog med de næringene som i størst grad berøres av endringene.

Komiteen viser til forslaget om grenser for ansvaret til fraktfører i luftfartsloven. Komiteen

støtter forslaget. Norge er folkerettslig forpliktet til å følge Montreal-konvensjonen om visse ensartede regler for internasjonal luftbefordring, da den er gjennomført i norsk rett. Komiteen viser til at kun en marginal andel av statene som har tiltrådt konvensjonen, hadde innvending mot det aktuelle forslaget, og at endringen dermed er bindende etter konvensjonen. Den foreslåtte endringen vil medføre at de konkrete ansvarsgrensene i fremtiden vil fastsettes i forskrift. Komiteen ser det som hensiktsmessig at dette gjennomføres som foreslått, sett i lys av de forventede endringene i satsene hvert femte år.

Komiteen viser videre til forslaget om endring i inkassoloven, som vil gi hjemmel til å gi regler om gjennomføring av yrkeskvalifikasjonsdirektivet i norsk rett. Komiteen støtter forslaget og har ingen øvrige merknader.

Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til proposisjonen og rå Stortinget til å gjøre slikt

vedtak til lov

om endringer i panteloven mv.

I

I lov 8. februar 1980 nr. 2 om pant gjøres følgende endringer:

§ 4-4 annet ledd skal lyde:

(2) Enkle pengekrav i form av innskudd på konto i kredittinstitusjon kan pantsettes til fordel for kredittinstitusjonen. I forbrukerforhold må slik panterett etableres ved skriftlig avtale, og panteretten kan bare omfatte innskudd som står på særskilt konto som er opprettet i forbindelse med avtalen.

Nåværende annet ledd blir nytt tredje ledd.

§ 4-5 nytt annet ledd skal lyde:

(2) Avtale om panterett etter § 4-4 annet ledd må inngås skriftlig for å få rettsvern. Avtalen må angi hvilket eller hvilke innskudd panteretten omfatter ved å angi kontonummer eller kontonumre. Bestemmelsen i § 1-4 gjelder ikke. Pantsettelse av slik panterett får rettsvern på samme måte.

Nåværende annet ledd blir første ledd nytt annet punktum.

II

I lov 11. juni 1993 nr. 101 om luftfart gjøres følgende endringer:

§ 10-22 første til fjerde ledd skal lyde:

Fraktføreren kan ikke fraskrive seg eller begrense ansvar etter § 10-17 ved befordring av passasjerer, som ikke overstiger et erstatningsbeløp *fastsatt av departementet i forskrift* for hver enkelt passasjer. For beløp som overstiger *beløpet fastsatt av departementet i forskrift* for hver enkelt passasjer, er fraktføreren ikke ansvarlig etter § 10-17 dersom fraktføreren godtgjør at:

1. skaden ikke er forårsaket ved skyld utvist av fraktføreren, hans tilsatte eller andre han svarer for, eller
2. skaden utelukkende er forårsaket av tredjemanns skyld.

Fraktførerens ansvar for tap som følge av forsinkelse ved befordring av passasjer er begrenset til *et beløp fastsatt av departementet i forskrift* for hver passasjer.

Ved befordring av reisegods er fraktførerens ansvar for tap på grunn av at reisegodset forsinkes, skades eller helt eller delvis går tapt, begrenset til *et beløp fastsatt av departementet i forskrift* for hver passasjer. Dersom passasjeren ved overlevering av innskrevet reisegods til fraktføreren særskilt angir verdien av reisegodset og betaler fastsatte tilleggsavgifter, gjelder det oppgitte beløp som grense for fraktførerens ansvar. Dette gjelder likevel ikke dersom fraktføreren godtgjør at verdien er lavere enn det oppgitte beløp.

Ved befordring av gods er fraktførerens ansvar for tap på grunn av at godset forsinkes, skades eller helt eller delvis går tapt, begrenset til *et beløp pr. kg fastsatt av departementet i forskrift*. Dersom avsenderen ved overlevering av godset til fraktføreren særskilt angir verdien av godset og betaler fastsatte tilleggsavgifter, gjelder det oppgitte beløp som grense for fraktførerens ansvar. Dette gjelder likevel ikke dersom fraktføreren godtgjør at verdien er lavere enn det oppgitte beløp. Dersom bare en del av godset forsinkes, skades eller helt eller delvis går tapt, regnes bare den sammenlagte vekten av de berørte kolli med når grensen for fraktførerens ansvar skal bestemmes. Dersom verdien av andre kolli som omfattes av samme luftfraktbrev, godskvittering eller registrering på annen måte jf. § 10-5 annet ledd påvirkes, skal disse kolliene regnes med.

III

I lov 13. mai 1988 nr. 26 om inkassovirksomhet og annen inndrivning av forfalte pengekrav skal § 4 femte ledd nytt annet punktum lyde:

Kongen kan i forskrift gi regler om at Finanstilsynet uhindret av taushetsplikten kan eller skal gi opplysninger om en inkassator som har norsk inkassobevilling og midlertidig utøver inkassovirksomhet i en annen EØS-stat, til relevant myndighet i vedkommende EØS-stat.

IV

Loven del I gjelder fra den tid Kongen bestemmer.

Loven del II og III trer i kraft straks.

Oslo, i justiskomiteen, den 9. november 2010

Per Sandberg

leder

Anders B. Werp

ordfører

